

JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Geliş 30.11.2021
Published /Yayınlanma 31.01.2022
Article Type/Makale Türü Research Article

Citation/Alıntı: Gündüz, M.Ş., Taşkesen, İ., Arman, R., Zaman, F. Turhan, M. & Yerlikaya, M. (2021). Örgütsel değişimde dijital eğitimin (EBA, EBA TV ve diğer platformlar) kullanımına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(79), 138-148.
<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2911>

Mehmet Şirin GÜNDÜZ
<https://orcid.org/0000-0002-2139-4884>
Türk Telekom Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,
Diyarbakır/TÜRKİYE

İlyas TAŞKESEN
<https://orcid.org/0000-0002-4415-4146>
Duru Bekiran Ortaokulu, Diyarbakır/TÜRKİYE

Rüya ARMAN
<https://orcid.org/0000-0002-9739-0302>
İpekyolu İlkokulu, Diyarbakır/TÜRKİYE

Fedli ZAMAN
<https://orcid.org/0000-0002-9058-8682>
Ali Emiri Ortaokulu, Diyarbakır/TÜRKİYE

Maşuk TURHAN
<https://orcid.org/0000-0002-9645-8416>
Alpaslan İmam Hatip Ortaokulu, Diyarbakır/TÜRKİYE

Mekin YERLİKAYA
<https://orcid.org/0000-0002-8423-3244>
İpekyolu İlkokulu, Diyarbakır, TÜRKİYE

ÖRGÜTSEL DEĞİŞİMDE DİJİTAL EĞİTİMİN (EBA, EBA TV VE DİĞER PLATFORMLAR) KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

ANALYSIS OF THE OPINIONS ON THE USE OF DIGITAL EDUCATION (EBA, EBA TV AND OTHER PLATFORMS) IN ORGANIZATIONAL CHANGE

ÖZET

Bu araştırma, okul yöneticilerinin örgütsel değişimde dijital eğitimin (EBA) kullanımına ilişkin görüşlerinin inceleyerek çözüm önerileri getirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmada veri analizi yapılırken içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Diyarbakır ili Yenişehir ilçesinde bulunan 12 okul müdürü oluşturmaktadır. Araştırmada 12 kişi ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırma, nitel bütüncül çok durum desenli betimsel tarama yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında görüşme tekniğinden yararlanılmış araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim öğretim yılında Diyarbakır ili, Yenişehir ilçesinde devlet okullarında görev yapmakta olan 12 okul müdüründen oluşmaktadır. Araştırma verileri tema analizi, vaka analizi ve betimsel analizle çözümlenmiştir. Araştırma sonuçları incelendiğinde; Okul yöneticilerinin örgütsel değişimde dijital eğitimin (EBA) kullanımını yerinde buldukları, örgütsel değişimde dijital eğitimin (EBA) kullanımında eksiklikler olduğu, bunların başında da altyapı yetersizliğinin geldiği, okul yöneticilerine göre EBA içeriğinde yer alan kazanım değerlendirme sorularının yeterli olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin çoğunun (EBA) içeriğinde yer alan portfolyo (puanla değerlendirme) sistemini uygun buldukları, EBA uygulamasında yöneticiler açısından karşılaşılan en büyük teknik sorunun EBA'ya bağlanma sorunu olduğu, ayrıca uzaktan eğitim süreçlerinde öğretmenlerin kullanımında zorunluluk olmamasının yöneticiler açısından ciddi bir sorun olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: EBA, okul yöneticisi, Teknoloji.

ABSTRACT

This research was conducted to examine the opinions of school administrators on the use of digital education (EBA) in organizational change and to offer solutions. Qualitative research methods were used in the study. Content analysis technique was used while performing data analysis in the research. The study group of the research consists of 12 school principals in the Yenişehir district of Diyarbakır province. In the research, interviews were conducted with 12 people. The research was carried out with the qualitative holistic multi-case patterned descriptive survey method. Semi-structured interview forms developed by the researcher were used to collect the research data. The universe of the research consists of 12 school

principals working in public schools in Diyarbakır province, Yenişehir district in the 2020-2021 academic year. Research data were analyzed by theme analysis, case analysis, and descriptive analysis. When the research results are examined; It is seen that school administrators find the use of digital education (EBA) appropriate in organizational change, there are deficiencies in the use of digital education (EBA) in organizational change, the inadequacy of infrastructure is the leading among them, and according to school administrators, the outcome evaluation questions in the EBA content are sufficient. It is seen that most school administrators find the portfolio (evaluation with points) system in the content of EBA appropriate, the biggest technical problem faced by the administrators in the EBA application is the problem of connecting to the EBA, and it is a serious problem for the administrators that there is no obligation to use the teachers in the distance education processes.

Keywords: EBA, school manager, Technology.

1. GİRİŞ

Modern dünyada küreselleşme ile birlikte iletişim teknolojilerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasının da etkisiyle oluşan büyük değişim rüzgarları insanoğlunu toplumsal hayatın birçok boyutunda etkisi altına almıştır. Bu hızlı değişime ayak uydurmak zorunluluğu insanlar kadar insanlar tarafından kurulmuş örgütleri de etkisi altına almıştır. Değişim kavramı tüm canlıları, canlıların kurduğu sistemleri etkisi altına alan evrensel bir olgudur. Etkileri ve hızında farklılıklar oluşsa da tüm varlıklar değişim rüzgarlarından mutlaka etkilenirler. Süreklilik, değişimin en temel özelliğidir ve etki alanının bu kadar geniş olması değişimin sürekliliğinden kaynaklanır. Bu anlamda değişim belli birtakım durumları odak noktasına alarak, durumları oluşturan her türlü değişim ve farklılaşma biçiminde tasvir etmek mümkündür (Basım ve Şeşen, 1998). Başaran (2000)'a göre değişim, bütünü oluşturan öğelerde, bu öğelerin karşılıklı ilişkilerinde, geçmiş zaman dilimindeki durumlarına göre nitelik ve nicelik açısından gözlemlenebilir farklılıkların ortaya çıkması şeklinde tanımlanmıştır.

Örgütsel değişimin asıl amacı, değişiklik gösteren içerden ve dışardan çevrenin olumsuz koşullarına karşı, örgütün verimliliklerini ve etkinliklerini arttırmak, bu faaliyetler için çalışanların tahmin ve düşünce olanaklarını geliştirmek amaçlanmaktadır. Leblebici (2003) örgütsel yapının amacının değişmesi, etkinlikleri en üst seviyede tutmak, bazen de en alt seviye de olmasını engellemek için yapılan çalışmalardır. Bu örgütsel değişimlerin amaçlarını iki grup olarak ele alabiliriz. Bunlar örgütsel yapının genel ve özel amaçlarıdır. Bunlardan biri olan genel amaçlar, Örgütsel yapının büyümesini ve gelişmesini, hayatta kalmasını devam ettirebilmesidir. Zaten bu genel amaç diğer bütün amaçların toplamalarının birleştirilmesinin sonucudur. Örgütsel yapı bu amacı daha da geliştirmek ve iyileştirmek isterken diğer amaçların da gerekliliğini yerine getirmek durumundadır. Önemli olan bir konu ise örgütün ikliminin ve kültürel yapının da değişmesini gerektiğidir. Örgütsel yapı için çalışanların ise gönüllü olarak değişime katkı sağlamaları ve neden değişmesi gerektiği durumları anlatılarak çalışanlara benimsetilmesi amaçlanmıştır.

Değişimden örgütler de etkilenmektedirler, örgütlerin değişmesi kavramı yapılan işlerde ve bu işlerle ilgili konularda hali hazırdaki konumdan farklı olarak başka bir duruma gelmeyi tarif etmektedir (Koçel, 2011). Örgütler çevreleri tarafından kuşatılmışlardır, bu çevre sürekli ve hızlı bir şekilde değişim gösterir ve stabil bir yapıda değildir. Örgütün çevresinde bulunmakta olan ve onu etkisi altına alan iktisadi ve demografik faktörler, iş durumu yapısı, teknoloji ve rekabet ortamı gibi unsurların tümü hızlı bir değişime tabidirler (Robbins ve Judge, 2013).

Bu çalışmanın problem cümlesi, okul yöneticilerinin örgütsel değişimde dijital eğitimin (EBA, EBA Tv ve diğer platformlar) kullanımına ilişkin görüşlerinin incelemektir.

Eğitim teknolojisi ise neyin neden ve ne amaçla öğretilmesi gerektiği sorularına cevaplar bulduktan sonra nasıl öğretilmesi gerektiği sorusuna verilebilecek en uygun yanıtlar olarak açıklanabilmektedir. Eğitim teknolojisi kavramının diğer bir tanımı ise sadece öğretim kaynaklı olmayıp, eğitimin de kapsadığı bütün alanlar ile ilgili öğrenmek, değerlendirmek, yönetim ve malzeme tasarımları gibi süreç ve yöntemlerin tasarlanabilmesi, uygulanabilmesi ve değerlendirilmesi sürecine yönelik bilimsel anlamda bilginin kullanılabilmesidir (Firat, Yurdakul, & Ersoy, 2014).

Öğretmen ve öğrenme süreçleri eğitim teknolojilerinde çok önem arz etmektedir. Eğitimin kalitesinin artırılmasında, belirlenen hedefe ulaşmak için harcanılan zamanın azaltılmasında, eğitimin paydaşlarından öğretmenin verimliliğinin artmasında ve öğrencilerin aktif hale gelmesinde ve süre zarfında eğitimin kalitesinin düşürülmeden masrafların da azaltılabilmesinde eğitim teknolojilerinin etkisi görülmektedir. Eğitim sürecinde kullanılan teknolojinin birçok avantajı söz konusudur (İşman 2016), Bu avantajlar kısaca:

- Seçenekleri artırma,
- Zengin bir tecrübe ortamı yaratma,

- Her öğrencinin kendi hızında öğrenebilmesi için fırsat sunma,
- İlk kaynaktan bilgi alma,
- Fırsat eşitsizliği sorununu çözme,
- Öğrencilerin yenilikçi ve yaratıcı taraflarını geliştirme,
- Mevcut olan bilgiye ulaşmak, bilgileri yeniden yaratmak, bilgileri toplamak, saklamak, işlemek ve başka bir forma sokmak, bilgiyi yaymak ve koruyabilmek için öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır

Eğitimdeki yaptırımların gittikçe çoğalması, okullarda rekabet ortamı yaratarak ve okulların etkili öğrenme ortamları oluşturmaları ihtiyacını çoğaltmıştır; bu manada okul yöneticilerine yeni rol ve sorumluluklar düşmektedir. Teknolojinin eğitimin bütün alanına girmesiyle beraber okul yöneticilerinden, teknolojiyi kullanma ve uygulamada liderlik rolünü yapmaları beklenmektedir. (Wheatley, 2006; Afshari, Bakar, Luan, Samah, & Fooi, 2009; Hacifazlıoğlu, Karadeniz ve Dalgıç, 2011; Razik ve Swanson, 2010).

Bugün öğrencilerinin “dijital doğanlar” grubunda yer aldığını, okulların da bu dönüşüm sürecinde uyumlu bir şekilde hareket etmesi gerektiğini vurgulamaktadır (Prensky, 2006). Bu açıdan, yöneticilerinin teknoloji lideri olarak sorumluluk bilinci ve duygusuna sahip olmaları ve teknolojik lider olarak üzerine düşeni yapabilmesi için bazı yeterlikleri kazanarak kendilerini geliştirmeleri artık bir zorunluluk olmuştur (Başaran, 2000).

Eğitimde Fatih Projesi, ‘eğitim ve öğretimde fırsat’ eşitliği sağlamak ve okullarda teknolojiyi geliştirmek amacıyla, öğrenme ve öğretme sürecinde bilgi teknolojilerinin etkin bir biçimde kullanımı için 2011 yılında başlatılan bir projedir (Fatih Projesi). Eğitim Bilişim Ağı (EBA), eğitim-öğretim sürecinde bilişim teknolojisi araçlarıyla materyallerin etkin kullanımını sağlamak amacıyla Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (YEĞİTEK) tarafından tasarlanmıştır. EBA sınıf seviyelerine uygun, incelemeden geçmiş e-çeriklerin yer aldığı güvenilir sosyal bir eğitim platformudur. Öğretmen ve öğrenciler başta olmak üzere eğitimin bütün paydaşlarınca kullanılabilir (URL1). “Eğitimin geleceğe açılan kapısı” olarak tanımlanan EBA, okul, ev ya da ihtiyaç duyulan her yerde bilgi teknolojilerini aracılığıyla etkili materyal kullanımını sağlamak ve böylece teknolojiyi eğitime entegre etmeyi amaçlamaktadır (URL1).

Covid 19 salgınından sonra 15 Mart 2020 tarihinden itibaren okulların tatil olup, uzaktan eğitime geçilme kararı alınmasından sonra, Milli Eğitim Bakanlığı EBA TV’yi kurdu.

TRT ile EBA TV canlı yayını ilkökul, ortaokul ve lise derslerini sınıf sınıf ayırarak öğrencilerin kullanımına sunuyor. EBA TV ile öğrenciler uzaktan eğitimlerine kaldıkları yerden devam ediyor. TRT EBA TV’yi televizyondan ya da internette online olarak izlemek mümkün. Sabah saat 9’da başlayan dersler öğleden sonra 15.00’e kadar devam ediyor. Derslerin ardından da ders tekrarları yayınlanıyor.

EBA girişi için birçok seçenek bulunuyor. https://giris.eba.gov.tr/EBA_GIRIS/giris.jsp adresi üzerinde E devlet, Mebbis/ E okul Bilgileri ile, Öğrenci Bilgileri ile, Açık Öğretim Bilgileri ile, EBAKOD ile ya da Yurtdışından da giriş yapabiliyor. EBA girişi için birçok seçenek bulunuyor. https://giris.eba.gov.tr/EBA_GIRIS/giris.jsp adresi üzerinde E devlet, Mebbis/ E okul Bilgileri ile, Öğrenci Bilgileri ile, Açık Öğretim Bilgileri ile, EBAKOD ile ya da Yurtdışından da giriş yapabiliyor. Özel okuldaki öğretmenler, ücretli öğretmenler ve devlet okulundaki öğrenciler EBA’ya ve EBA Ders’e e-okul şifreleriyle girebiliyor.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmanın amacı, okul yöneticilerinin örgütsel değişimde dijital eğitimin (EBA) kullanımına ilişkin görüşlerinin inceleyerek çözüm önerileri getirmektir. Bu araştırma nitel araştırma yöntemi ve fenomenoloji deseninde kurgulanmıştır. Fenomenoloji deseninde araştırma konusu edilen fenomene ilişkin katılımcıların görüşleri deneyimlerine dayalı olarak ortaya çıkarılmaya çalışılır. Sıradanlaşmış olarak görülen bu deneyimler araştırma için büyük öneme sahiptir (Ulaşkın, 2019). Bu bağlamda, mevcut çalışmada 2020 yılında Diyarbakır ili Yenişehir ilçesinde eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin mesleki öğrenmesini etkileyen faktörlerin tespitine çalışılmıştır.

2.2. Katılımcılar

Bu çalışmanın katılımcılarını amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt ve maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılarak seçilmiş toplam 12 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Bu çalışmaya katılan öğretmenler yaş, cinsiyet, mesleki kıdem gibi demografik değişkenler açısından katılımcı grup mümkün olduğunca farklı özelliklere sahip olanlardan seçilmiştir. Bu şekilde maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Katılımcıların özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcı Profili

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Kıdem
K1	Erkek	41	21
K2	Bayan	44	20
K3	Erkek	47	26
K4	Erkek	48	29
K5	Erkek	43	21
K6	Bayan	40	17
K7	Bayan	43	20
K8	Erkek	48	29
K9	Erkek	45	23
K10	Bayan	48	19
K11	Bayan	44	23
K12	Bay	47	25

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak yarı-yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Bu form, alan yazına ve uzman görüşlerine dayalı olarak oluşturulmuştur. Formda öğretmenlerin mesleki öğrenmesini etkileyen faktörlere ilişkin sorular bulunmaktadır. Formun geçerliğini sağlamak için alan yazın taranmış daha önce gerçekleştirilmiş çalışmalar incelenmiştir. Bu bağlamda anket soruları hazırlanmıştır. Güvenirliği sağlamak için katılımcıların kendilerini rahat hissetmesi sağlanmıştır

Bu görüşmeler, verilerin toplanması sürecinde katılımcılara yüz yüze görüşülerek yapılmıştır. Etik kural ve ilkeler konusu katılımcılara ön bilgilendirme olarak sunulmuş, onayları alınmıştır. Yapılan görüşmeler ses kaydı yapılarak bilgisayar ortamından kâğıda dökülmeleri suretiyle alınmış ve dosya haline getirilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Bu araştırmada betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya katılanların deneyimlerinden direkt alıntılarla ve sonuçların açıklanması yoluyla araştırmanın geçerliği artırılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu sebeple araştırmanın amacının anlaşılabilirliğini arttırabilmek için araştırmacı tarafından toplanan formlar incelenmiş, çözümlenmiş ve sonuç olarak katılımcıların deneyimlerine direkt atıfta bulunulmuştur. Yapılan analiz sonucunda elde edilen veri, benzer çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırılıp sınıflandırılmaya çalışılmıştır. Veriler tabloya aktarılırken katılımcılar için 1, 2 gibi semboller kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Uygulanan mülakata ilişkin bulgular araştırmanın etiği açısından yöneticilerin kimlikleri gizli tutulacak ve Y1, Y2 gibi kodlar yardımı ile veriler sunulacaktır. Öğretmenlerin verdiği cevaplar, benzer nitelik gösterme durumuna göre gruplandırılarak yorumlanacaktır.

3.1. Araştırma Bulguları

Araştırmada cevap aranan “Örgütsel değişimde dijital eğitimin (EBA) kullanımını yerinde buluyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların dağılımı aşağıda verilmiştir:

“Klasik eğitim sürecinin ilerleyen yıllarda zamanın değişimine ayak uyduracağı kaçınılmazdı. Ancak tüm dünyayı etkisi altına alan pandemi süreci bu değişimi hızlandırdı. Ülkemizde uzaktan eğitim adı altında kullanılan EBA belki de tüm dünyaya örnek bir uygulama ve kesinlikle yerinde buluyorum. EBA öğretmenlere ve öğrencilere eğitimde büyük kolaylık sağlayan bir platformdur. Özel hazırlanan ders içerikler istenildiği gibi yüklenebilmekte yine başka öğretmenler tarafından paylaşılan tüm sunumlara

rahatlıkla ulaşabilmektedir. Dijital değişimde EBA kesinlikle yerinde bir uygulama olmuştur. Milli Eğitim Bakanlığının öğrenci ve öğretmenler için 2012 yılında kurduğu “Eğitim Bilişim Ağı” Dijital dönüşümde önemli bir mihenk taşı olmuştur. Türkiye'nin Pandemi sürecinde Eğitim alanında hazırlıklı olmasını sağlayan önemli bir aktör olmuştur.” (1,2,5,6,7,8,11,12)

“Bu mücbir durumda olabileceğinin en iyisi bence. Yalnız eksiklikler tabii ki var. Öğrencilerin ve velilerin daha etkin ve amaca yönelik kullanımı için iyileştirme yapılması gerek. Yardımcı araç olarak çok iyi. Yüz yüze eğitimin bir alternatifi değil de yardımcı platform olarak kullanılması yerinde olur.” (10)

Buna göre okul yöneticilerinin Örgütsel değişimde dijital eğitimin (EBA) kullanımını yerinde buldukları görülmektedir.

Araştırmada cevap aranan “Örgütsel değişimde dijital eğitimin (EBA) kullanımında eksiklikler var mı? sorusuna verilen cevapların dağılımı aşağıda verilmiştir:

“EBA kullanımında öğrenci kaynaklı fırsat eşitliğinin sağlanmasındaki zorluklar ön plana çıkmaktadır. Sosyo ekonomik düzeyleri yetersiz öğrencilerimizin bazılarının evlerine okulda mevcut bilgisayarlar tutanak karşılığı teslim edilmiştir. Bilgisayar yanı sıra teknik donanımların da gereksinimi, internet alt yapılarının ve imkanlarının gerekliliği göz ardı edilemez. Öğrencinin ders takibi sırasında evinde bağımsız bölümünün var olup- olmadığı süreci önemli derecede etkileyecek faktörlerdendir. Ders içeriklerinin sadece genel kültür dersleri ile desteklenmesi, meslek liselerinde alan bazlı çalışmaların çok yetersiz düzeyde kalması; 10., 11. ve 12. sınıf öğrencilerinin uygulamalı alan/ dal derslerinde uzaktan eğitim çerçevesinin teorik boyut dışına çıkılmasına imkan veremez. Öğrencinin evinde atölye ortamı, donatımı ve temrinlik malzeme imkanı olamayacağından EBA üzerinden mesleki eğitim ancak ütopya olarak değerlendirilebilir. Bilişim Teknolojileri, Muhasebe ve Finansman Alanı gibi dijital tabanlı alan ve dersleri bu eğitime daha yakın olarak görülebilirken; Elektrik- Elektronik Teknolojisi, Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme, Mobilya ve İç Mekan Tasarımı, Makine Teknolojisi vb. alanlarda ciddi manada kısıtlılık söz konusudur. Öğretmenin “EBA üzerinden nasıl uygulama yaptıracağım?” endişesini rahatlıkla giderebilecek bir açılım oluşmamış kaldı ki sistem bu derslere ait canlı ders oluşturulmasına da imkan sağlamamıştır. Alan öğretmenleri Zoom uygulaması ile öğrencilerle bağlantı sağlamışsa da; zaman zaman güvenlik açıklarından yararlanan maskeli kişilerin derslere katıldığı, etik dışı davranışlarda bulunarak tacizvari söylemleri ile muhatap olunmuştur. Gerek öğretmen gerekse öğrencilerin teknik anlamda bağlanma sorunları çokça yaşanmıştır.-Okul çağı öğrenci mevcudu ve ha keza yoğun öğretmen mevcudu kaynaklı kullanıcı sayısına göre alt-yapı eksiklikleri sayılabilir. Eba üzerinden öğretmen, veli toplantılarının çoklu kamera görüntüleri ile kullanılması olabilir. Bazen öğrenci sınıf düzeyinin üzerinde anlatımlar olabiliyor. İlkokul seviyesinde tüm derslerle ilgili konu anlatımı, etkinlik mevcut değil. Yoğunluktan dolayı erişimde sıkıntılar yaşanıyor. Altyapı yetersiz, istenilen düzeyde ders tanımlanamıyor, katılım yetersiz her öğrenci eşit şekilde katılma imkanı da bulamıyor. EBA Sisteminin içeriklerini ortaokul lise için yeterli ancak ilkokul için yetersiz buluyorum. Teknik alt yapısı ise kesinlikle yetersiz. Özellikle bazı ders içerikleri yeterli değil. Herkes aynı anda kullanınca bazı takılmalar yaşanıyor. Ders saatleri hem öğrenciler hem de öğretmenler için uygun değil. Öğrencilerin evde oldukları sürede zamanı doğru kullanmayı öğrenebilecekleri serbestlikte değil.” (1,2,3,4,5,7,8,)

“Yeni tarz sorular az. Daha çok olmalıdır. Özellikle LGS sınavında uzun paragraf içeren üst düzey zihinsel beceriler gerektiren sorulara yer verilmelidir.”(9)

“Sistemsel anlamda tüm kullanıcılara hitap etmesi için server olarak daha güçlü olması gerekiyor. Kütüphane olarak son derece yetersiz buluyorum. Online olarak canlı ders değil de öğrencilerin sınıf içi yüz yüze eğitiminin evde desteklenmesi için kullanımının doğru olacağını düşünüyorum. Eba ara yüzünün daha sade ve anlaşılır olması gerekir.” (10)

Örgütsel değişimde Eba kullanımındaki en büyük eksiklik altyapı sorunudur. Milyonlara ulaşan kullanıcıya yetecek altyapı maalesef yok. En zor zamanlarda gerçekleşecek ciddi bir yüklenmede dahi giriş sorunu yaşanmaması gerekiyor, bunun için de dünyaca ünlü şirketlerinkine benzer altyapı ve veri tabanı gerekiyor. Aksi takdirde girişlerde ve canlı derslerde bağlanma sorunları devam edecek ve kitleleri Eba'dan uzaklaştıracaktır (6,11,12).

Buna göre okul yöneticileri örgütsel değişimde dijital eğitimin (EBA) kullanımında eksiklikler olduğunu ifade etmişlerdir. Bunların başında da altyapı yetersizliği gelmektedir.

Araştırmada cevap aranan (EBA) içeriğinde yer alan kazanım değerlendirme sorularını yeterli buluyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların dağılımı aşağıda verilmiştir:

“Kazanım değerlendirme sorularının YKS’ye yönelik olmadığı öğretmenlerce bildirilmektedir. Soru sayılarının artırılması gerektiği düşünülmektedir. - İlkokul için kazanım değerlendirme soruları oldukça yetersiz. Diğer öğrenim kademeleri için yeterlidir. Bulmuyorum. Sorular hem çok basit hem de öğrenciyi analitik düşünceden ziyade ezber ve kuru bilgiye yönlendiriyor.” (1,5,10)

“Soru çeşitliliği ve özgün sorular oldukça yeterli. Sorular yeterli ancak ilkokul 1 ve 2. Sınıflarda da kazanım değerlendirme soruları, alıştırma yer almalı. -Kazanım değerlendirme soruları yeterli ancak testler arttırılabilir.” (2,3,4,6,7,8,9,12,)

“Kazanım değerlendirme sorularının zenginleştirilmesi. Kolaydan zora doğru programlanması, bireyselleştirilmiş eğitim modeline uygun olarak tasarlanması EBA içeriği açısından önemli bir açığı kapatacaktır.”

“EBA kazanım değerlendirme sorularının niteliğini yeterli bulmakla birlikte sayısının artması gerektiğini düşünüyorum. Özellikle beceri temelli sorular havuza eklenmeli, artmalı ve çeşitlenmelidir.”(1)

Buna göre okul yöneticileri EBA içeriğinde yer alan kazanım değerlendirme sorularının yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmada cevap aranan “(EBA) içeriğinde yer alan portfolyo (puanla değerlendirme) sistemini uygun buluyor musunuz? Neden?” sorusuna verilen cevapların dağılımı aşağıda verilmiştir:

“Puan değerlendirmelerinin göreceli artırılabilceği, içerik incelemeye değil de tıklanmaya yönelik olduğu bildirilmektedir. Her öğrencinin kişisel incelenmesi öğretmen için 1 puan olarak değerlendirilmektedir. Öğretmenin bu incelemeyi yaparken inceleme niteliği göz ardı edilmektedir. Öğrenci grubu oluşturmak 4 puan iken 30 kişilik sınıfta her bir öğrencinin grup olarak oluşturulması durumunda öğretmene sistem 120 puan tanımlamaktadır. Suiistimale açıklık olumsuz olarak geri dönüş sağlamaktadır. Canlı derslere, öğrenci ödevlendirmesine puan tanımlaması yapılmalıdır. Kesinlikle uygun buluyorum. Çünkü EBA’yı kullanan kişiler arasında bir motive, özgüven ve çalışma isteğini artırdığını düşünüyorum.” (1,3,5,8,9,10,12)

“Puanlama sistemi aktif kullanımı teşvik açısından gerekli ancak puanlama sisteminin eksik yönleri olduğu kanısındayım. Puanlamanın hangi alanlara yapılacağı yeniden gözden geçirilmeli. Başta çok faydalı görüyordum ancak öğrenci ve öğretmenler zamanla kolay puan kazanma yolları arayarak ve bularak işlevini yitirmesine neden oldular. Bence portfolyolar yetersiz, çünkü katılan öğrenci sayısı çok az.” (3,4,6,13)

“Aslında güzel bir uygulama, ancak; bu öğretmenlerimizi farklı arayışlara zorluyor. Öğretmenlerimizin çalışmalarının temelinde öğrenci odaklı pragmatik bir yaklaşım olmalı, bu puanlamanın yanlış şekilde olması bu durumun istismar edilmesine sebep oluyor.”

“Puan değerlendirmesi öğrenci merkezli ve öğrenci kontrolü açısından yerinde bir uygulama. Ancak öğrenci velisi olarak kendi çocuğunun portfolyosu yükselsin diye velinin kendi girip programı açık bırakmasının da bir handikap olduğunu düşünüyorum.” (10)

“Kesinlikle faydalı buluyorum. Bununla birlikte puan sisteminin yöneticilere de açılması daha verimli olacaktır. Özellikle öğrenci ödevini yaptığında puan sisteminin hemen devreye girmesi motivasyon açısından çok yararlı oluyor. Öğrencilerin ödüllendirilmesi kesinlikle faydalıdır.” (11)

“Bazı sakıncaları var, mesela çocuk başkasına yaptırabilir ve böylece puanını yükseltebilir. Özellikle bizim toplumumuzda veliler yarıştığı için velilerin müdahalesine açık alanlar tehlikeli olabilir. Belki ileride dijital güvenlikle birlikte uygulanabilir.” (2)

Buna göre okul yöneticilerinin çoğu (EBA) içeriğinde yer alan portfolyo (puanla değerlendirme) sistemini uygun bulduklarını ifade etmişlerdir.

Araştırmada cevap aranan “EBA uygulamasında yöneticiler açısından karşılaşılan teknik sorunları anlatır mısınız?” sorusuna verilen cevapların dağılımı aşağıda verilmiştir:

“İlgi göstermeyen öğrencilerin EBA şifresi tanımlaması, şifre yenilemesini yapamamaları, canlı ders tanımlamada yaşanan zorluklar, sistemin izin vermemesi, canlı derslerin ivedi duyurulması ihtiyacı

öğretmen ve öğrenciye bildirim imkanı sağlandıysa da sorun olarak görülmektedir. Haftalık bazda daha standart ders programı imkanı sağlanabilir.” (1,3,5,6)

“Yöneticiler için en büyük sorun EBA’ya bağlanma sorunudur. Altyapının acilen güçlendirilmesi gerekmektedir.” (5,6)

“Altyapının yetersizliği; kendi serverlerimiz, kendi tarayıcılarımız, kendi Office uygulamalarımıza geçtikçe bu problemler ortadan kalkacaktır. YERLİ ve MİLLİ EBA uygulamasında, yöneticilere daha geniş yetkiler ve istatistik bilgileri görüntüleme yetkileri verilmeli... Sorun MEB’in her platformunda aynı aslında; Okul idareciliği bir meslek haline getirilmeli ve tanımı yapılmalı, yine öğretmenlik meslek kanunu bir an önce çıkarılmalı... Eğitimde bu denli büyük hedefler ortaya konulurken, bu hedeflere koşacak çalışanların statüsü, beklentileri, yetkileri neler bunlar muallak oldukça, personelimizin ve bizlerin motive olması çok zor. Motive olmamızı sağlayan tek unsur şuan vatan ve millet sevgisi EBA ile entegre çalışan E okul Sisteminde de okul yöneticilerine sorumlulukları çerçevesinde yetkilendirme yapılmalıdır. (7,11)

“Ders Programlarının yüklenmesinde oluşturulmasında yoğunluktan kaynaklı sisteme giriş sorunları yaşanmakta, ayrıca haftalık 5(beş) gün program oluşturmanın 1(bir) güne indirilmesi çeşitli zorluklara sebep olmakta. (8)

“Giriş problemleri yaşanıyor.” (9,10)

“Canlı Ders Atamasında müthiş sıkıntılar hasıl oluyor. Sistem bazen ders atayamıyor. Hem iş gücü hem de zaman kaybı olarak görüyorum. Teknik açıdan yeterli bilgi ve donanıma sahip olmayan yönetici ise öğretmen ve öğrencinin karşılaştığı sorunlara çözüm olmaya kalktığına ise içinden çıkılmaz bir hal alıyor. Bazen canlı ders atıyor ve dersin adı hiç alakasız bir ders olarak gönderiliyor. İçinde bulunulan gün ve bir gün sonraya ders atanabilmesi server sistemini rahatlatmış olabilir ama bu durum yöneticilere de her gün bir iş yükü yüklediği de aşıkardır.” (10,12)

“EBA sisteminin bana göre en büyük eksikliği, Sistemin öğretmen eksenli kurgulanmasıdır. Sistemin e-okulda olduğu gibi yönetici modülü, öğrenci modülü ve öğretmen modülü ayrı kurgulanması gerekiyor. Böyle olmaması yöneticiler açısından teknik sorunlar doğuruyor.” (11)

“Uzaktan eğitim süreçlerinde öğretmenlere kullanımında zorunluluk olmaması yöneticiler açısından ciddi bir sorundur. Ayrıca EBA’daki canlı derslerin kaç dakika sürdüğü, öğretmenlerim bu derslere girip girmediği konusunda bir bilgiye yöneticiler tarafından ulaşılamamaktadır.” (2)

Buna göre EBA uygulamasında yöneticiler açısından karşılaşılan en büyük sorun teknik sorun EBA’ya bağlanma sorunudur. Ayrıca Uzaktan eğitim süreçlerinde öğretmenlere kullanımında zorunluluk olmaması yöneticiler açısından ciddi bir sorundur.

Araştırmada cevap aranan “EBA uygulamasından Türkiye genelinde tüm öğrencilerin aktif bir şekilde yararlanabilmesi için neler yapılabilir?” sorusuna verilen cevapların dağılımı aşağıda verilmiştir:

“EBA Akademi gayet başarılı olsa da lise seviyesinde sadece 11. ve 12. Sınıflara özel olması kısıt oluşturmaktadır. 9. Ve 10. Sınıflara da yakın zamanda açılması sağlanmalıdır. Öğretmenin öğrenci kazanımını tek tek değerlendirmesinin sağladığı sistem genele yayılmalıdır. Öğrencilerin bazılarının internet kotasının olması önemli bir sorundur. Telekomünikasyon şirketlerinin öğrencilere sınırsız ya da geniş kotalı imkan sağlaması gerekmektedir. Öğrencinin EBA’ya katılım sağlaması ya da sağlamamasının ona puansal bağlamda geri dönüş sağlamaması iki yönlü sorunsaldır. Katılımına mukabil puanlı değerlendirme eğitim kazanımı anlamında avantaj gibi görünse de teknik yetersizlik sebebiyle katılım gösteremeyen öğrencilerin mağduriyeti söz konusu olacaktır. Akademik düzeyi yetersiz olan öğrenciler ise kayıtsızlık durumlarına her şartta devam edeceklerdir.” (1)

“İnternet ve EBA kullanımının yapılabildiği cihazlara erişemeyen öğrencilere destek verilmeli. EBA’nın alt yapısının daha da iyileştirilerek düşük bağlantılı internet hızlarında da erişim kolaylaştırılabilir. Öncelikle tüm öğrencilere tablet dağıtılması şart, internet sağlayıcılarla ön anlaşma yapılmalı, veliler bu konularda bilgilendirilmeli ve öğrencileri aktif olarak denetlemelidir. Sürekli tanıtım ve bilgilendirmeler yapılmalı. En büyük görevde öğretmenlerin öğrencilerini sürekli teşvik etmesi faydalı olur.” (1,3,4,5,7,8,15)

“Öğretmenlere sistemle ilgili eğitim verilmeli ve öğretmenlerin EBA sistemini etkin kullanmanın bakış açısının artması, öğrencilere ulaşım kolaylığı artırılmalı(internet), verilen ödevlendirmenin ve çalışmaların daha aktif takibi öğretmenler tarafından sağlanmalı.” (7,9)

“EBA uygulamasının bir anlamda mecburi tutulması, ödev verme ya da duyuru sayfası olarak kullanımında öğrencilerin daha aktif ve düzenli girişleri sağlanacaktır. Salgın hastalık pandemisi öncesinde daha EBA'nın varlığından haberi olmayan öğrenci ve velilerin olduğu unutulmamalıdır.” (10,12)

“Eğitimin bir parçası haline getirilmeli. Özellikle yoklamalar EBA üzerinden alınmalı ve öğretmen yoklamayı aldığı anda veliye anında bildirim vermeli, aynı şekilde puan, performans ve yazılı notları da öğretmen tarafından öğrenciye verildiğinde veliye bildirim olarak gönderilmelidir.” (11)

“Eba'nın tüm Türkiye'deki öğrencilerin aktif bir şekilde kullanması için öğrenci girişinin kolaylaştırılması, e-okul girişi gibi basit hale getirilmesi gerekmektedir. Bir de bunun için en önemli adım Eba'nın altyapısının uluslararası bilişim şirketleri düzeyine getirilmesi olacaktır. Bir diğer önemli adım ise eba kullanımının hiçbir surette internet kotasından harcamaması olacaktır.” (2)

Buna göre EBA uygulamasından Türkiye genelinde tüm öğrencilerin aktif bir şekilde yararlanabilmesi için İnternet ve EBA kullanımının yapılabildiği cihazlara erişemeyen öğrencilere destek verilmeli. EBA'nın alt yapısının daha da iyileştirilerek düşük bağlantılı internet hızlarında da erişim kolaylaştırılabilir. Öncelikle tüm öğrencilere tablet dağıtılması şart, internet sağlayıcılarla ön anlaşma yapılmalı, veliler bu konularda bilgilendirilmeli ve öğrencileri aktif olarak denetlemelidir.

Araştırmada cevap aranan “Size göre EBA ile gerçekleştirilen uzaktan eğitim süreci örgün eğitim sistemi kadar verimli oluyor mu? Neden?” sorusuna verilen cevapların dağılımı aşağıda verilmiştir:

“EBA ve uzaktan eğitim uygulamalarının örgün eğitime alternatif olarak düşünülmesi kabul edilemez. EBA' da öğrenme ortamı ve ikliminin oluşturulamaması, otorite figürünün pasifliği, kontrol imkanının yetersiz kaldığı, yüz yüze olunamayan, sosyallığın sağlanamadığı, davranış değişikliğine odaklanamayan, uyarıcı çeşitliliğinin giderilemediği, teknik sorunların her an var olabileceği, uygulamaya imkan sağlamayan ve teorik ağırlıklı, fırsat ve imkan eşitsizliğine gebe sistemin verimliliği tartışılmaya mahkumdur. EBA ancak ve ancak uzaktan eğitimi ya da örgün eğitimi destekleyici bir etken olarak değerlendirilebilir.”(1,3,4,5,6,9,10,11,12,

“Tamamen örgün eğitim sistemi kadar verimli olmasa da faydalı olduğu tartışılmaz.”(8)

Buna göre EBA ile gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin örgün eğitim sistemi kadar verimli olmadığı görülmektedir.

Araştırmada cevap aranan “Örgün eğitim ile hedeflenen kazanımları, EBA içerik ve uygulamalarıyla karşılayabiliyor mu?” sorusuna verilen cevapların dağılımı aşağıda verilmiştir:

“İçeriklerin bazı dersler bazında tam olduğu düşünülse dahi kazanımların örgün eğitimle kıyaslanması doğru olamaz. Öğretmen- öğrenci, öğrenci- öğrencinin yüz yüze olmaktan uzak, fiziksel bütünlüğün sağlanamadığı eğitim ortamları istendik sonuçları veremez. Özellikle ilk ve orta öğretim düzeyindeki öğrenciler, bu öğrencilerin tutum ve davranışları dahilinde EBA uygulamaları örgün eğitime destek öge ötesine geçemez.” (1,2,3,4,5)

“EBA aslında yıllardır Milli Eğitimin istediği içerik zenginliğine covit salgını süresinde kavuştu. Şu an içerik konusunda gayet başarılıdır.” (6)

“Öğretmenlerimiz aslında hedeflenen kazanımları vermektense konunun içeriğinin öğrenciler tarafından anlaşılması yönünde bir çaba sarf etmektedirler. Öğrenci seçme sınavları da bu yöndedir. Eğitimin kazanım odaklı bir yönde ilerlemesi için MEB sınav kaygısını ortadan kaldıran çalışmalarına devam etmesi gerekmektedir. Kazanımlar da karmaşıklıklardan kurtarılmalı, bir yığın akademik tanımlardan kurtarılmalı ve özünde iyi bir insan olma ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verme ve kişiyi toplum içerisinde kendini gerçekleştirebilme yönünde olmalıdır. Eba içerikleri ise biraz sadeleştirilmeli ve öğrenci yaşına uygun ifade edilmelidir.” (7)

“Evet karşılayabiliyor.” (8)

“Buna kısmen olarak cevap verebiliriz. Türkçe konularında yazım ve konuşma kazanımlarının EBA içerik ve uygulamalarında karşılanması mümkün değildir. Ancak yüz yüze yapılan örgün eğitimin uygulanabilirlik açısından EBA sisteminin karşılabileceğini düşünmüyorum.” (9,10,11,12)

Buna göre örgün eğitim ile hedeflenen kazanımları, EBA içerik ve uygulamalarıyla karşılayabildiğiyle ilgili okul yöneticilerin yarısı, EBA'nın hedeflenen kazanımları karşılayabildiğini yarısı da karşılayamadığını ifade etmiştir.

Araştırmada cevap aranan “EBA üzerinden ölçme değerlendirme sistemi nasıl uygulanabilir?” sorusuna verilen cevapların dağılımı aşağıda verilmiştir:

“EBA üzerinden sağlıklı bir ölçme ve değerlendirme yapılması güçtür. Ancak kontrollü portfolyo çalışmaları, ödev/ proje değerlendirmeleri yapılabilir. Suiistimalin önlenilebileceği yöntemler değerlendirmeye alınabilir.” (1,10)

“Yoruma dayalı birebir öğrenci emeği olan ödevlerle uygulanabilir.”(3,9)

“EBA üzerinden ölçme ve değerlendirme ancak online sınavlar ile mümkün olabilir ama o şekilde de sınav güvenli olamayacaktır. Anadolu Üniversitesi açık öğretim fakültesi bunun örneğini 2020 bahar dönemi vizelerinde çok güzel bir şekilde uygulamıştır. Online sınavlar ile Eba'ya girişlerde kazanılan puanlar bir ortalama oluşturarak ölçme değerlendirme yapılabilir. (2,3,5,9)

“Maalesef işin içine puan karışınca güvenilirlik azalıyor. Ayrıca öğrencilerin %100 üne ulaşım sınav uygulanabilir. Bence sınav canlı ders gibi öğretmen oturumunda soru soru ilerlemeli cevaplar çoktan seçmeli ise tıklayarak, açık uçlu ise kağıdı ekrana tutup ekran görüntüsü olarak yapılabilir.” (6,8)

“EBA üzerinden ölçme ve değerlendirme konusunu geniş kapsamlı ele almalıyız.

MEB in bu konuda yetersizliğinin ve geç kalışının en büyük nedeni; teknoloji konusunda Türkiye de yeterli birçok yazılım şirketi varken bunlardan hizmet satın almak yerine, bir takım ideolojik ve benim adamım anlayışıyla bu kadroların doldurulması ve işlevsiz veya hantal hale getirilmesidir. MEB e büyük adımlar attıracak bu bölümde reform ihtiyacı belirgindir. Hala piyasadaki ders programlarına muhtaç edilen okullarımız için yıllardır iyi bir ders programı geliştirilememiştir. Buradan bakıldığında EBA üzerinden ölçme ve değerlendirmenin E okul ile entegre bir hale getirilmesi uzak bir hedeftir. EBA ve E OKUL ve Fatih Projesi uygulamaları iç içe olmalı, öğretmenlerimiz yoklamalarını interaktif alabilmeli, velilerimiz okul yönetiminin onayı ile anında SMS ile bilgilendirilmeli, Öğretmenlerimiz kendi eğitim içeriklerini üretebilecek eğitimleri ve ilgili tüm eğitimleri okullarımızın hizmet içi eğitim dönemlerinde (okullara illere göre değişken zaman aralıklarında) belli merkezlerde ya da hizmet içi eğitim merkezlerinde alabilmelidirler.” (7)

“Çok uygulanabilir olduğunu düşünmüyorum. Gerçek bir ölçme değerlendirme sağlayamaz.” (9)

Buna göre; EBA üzerinden ölçme değerlendirme sisteminin nasıl uygulanabileceğiyle ilgili okul yöneticilerinin büyük bir kısmı EBA üzerinden ölçme ve değerlendirme ancak online sınavlar ile mümkün olabileceğini ifade etmişlerdir.

4. SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu araştırma, okul yöneticilerinin örgütsel değişimde dijital eğitimin (EBA) kullanımına ilişkin görüşlerinin inceleyerek çözüm önerileri getirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmada veri analizi yapılırken içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Diyarbakır ili Yenişehir ilçesinde bulunan 12 okul müdürü oluşturmaktadır. Araştırmada 12 kişi ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde;

Okul yöneticilerinin örgütsel değişimde dijital eğitimin (EBA) kullanımını yerinde buldukları, örgütsel değişimde dijital eğitimin (EBA) kullanımında eksiklikler olduğu, bunların başında da altyapı yetersizliğinin geldiği, içeriğinde eksiklikler olduğu, okul yöneticilerine göre EBA içeriğinde yer alan kazanım değerlendirme sorularının yeterli olduğu görülmektedir. Aksoy (2017) araştırmasında EBA içeriklerinin kısmen etkili, verimli olması sonucunu elde etmesi bu araştırmayla uyusmaktadır.

Okul yöneticilerine göre EBA oldukça faydalıdır. Saklan (2017) çalışmasında EBA'nın yararlı, olması gereken bir portal olup daha geliştirilmesi gerektiği sonucuyla örtüşmektedir.

Okul yöneticilerinin çoğunun (EBA) içeriğinde yer alan portfolyo (puanla değerlendirme) sistemini uygun buldukları, EBA uygulamasında yöneticiler açısından karşılaşılan en büyük teknik sorunun EBA'ya bağlanma sorunu olduğu, ayrıca uzaktan eğitim süreçlerinde öğretmenlerin kullanımında zorunluluk olmamasının yöneticiler açısından ciddi bir sorun olduğu görülmektedir.

EBA uygulamasından Türkiye genelinde tüm öğrencilerin aktif bir şekilde yararlanabilmesi için internet ve EBA kullanımının yapılabildiği cihazlara erişemeyen öğrencilere destek verilmesi gerektiği. EBA'nın alt yapısının daha da iyileştirilerek düşük bağlantılı internet hızlarında da erişimin kolaylaştırılabileceği, öncelikle tüm öğrencilere tablet dağıtılmasının şart olduğu, internet sağlayıcılarla ön anlaşma yapılması gerektiği, velilerin bu konularda bilgilendirilerek öğrencileri aktif olarak denetlemesi gerektiği görülmektedir.

EBA ile gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin örgün eğitim sistemi kadar verimli olmadığı, örgün eğitim ile hedeflenen kazanımları, EBA içerik ve uygulamalarıyla karşılanamadığı, EBA üzerinden ölçme değerlendirme sisteminin, EBA üzerinden ölçme ve değerlendirme ancak online sınavlar ile mümkün olabileceğini görülmektedir.

5. ÖNERİLER

1. EBA'ya öğrencilerin katılımını artırmak için öncelikle motivasyon ve algı arttırılmalıdır.
2. Öğretmen yönlendirmesi ile anne babaların kontrolü sağlanmalıdır.
3. İnternet ve EBA kullanımının yapılabildiği cihazlara erişemeyen öğrencilere destek verilmelidir.
4. EBA'nın alt yapısının daha da iyileştirilerek düşük bağlantılı internet hızlarında da erişim kolaylaştırılmalıdır.
5. Öncelikle tüm öğrencilere tablet dağıtılarak, internet sağlayıcılarla ön anlaşma yapılmalı, veliler bu konularda bilgilendirilmeli ve öğrencileri aktif olarak denetlemelidir.
6. EBA'ya öğrencilerin katılımını artırmak için sürekli tanıtım ve bilgilendirmeler yapılmalıdır.
7. Öğretmenler de öğrencilerini sürekli teşvik etmelidir.
8. Her öğrenciye tablet verilmesi ve internet sağlanmalıdır.
9. Sistem gereksinimleri mümkün olduğunca alt seviyede tutulmalıdır.
10. Tüm öğretmenlerimize eğitim ödeneği yerine 3 yıl ya da 5 yıllığına yerli ve milli bir bilgisayar verilmelidir. Bu bilgisayarın Office ve tarayıcı programları yerli olmalıdır.
11. Öğretmenlerimize EBA ile ilgili hizmet içi eğitimler seminer dönemlerinde buldukları ya da istedikleri yerlerde hizmet içi eğitim kursu olarak verilmeli ve belgelendirilmelidir.
12. Öğretmenlerimizin EBA çalışmaları ödüllendirilmelidir.
13. Okullarımızda öğrencilerimizi ve ailelerini bu konuda bilinçlendirme konulu toplantılar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- AFSHARİ, M., BAKAR K.A., LUAN W.S., SAMAH B.A., ve FOOİ, F.S. (2009). Technology and school leadership, *Technology. Pedagogy and Education*, 18(2), 235-248.
- AKSOY, N. (2017). *EBA (Eğitim Bilişim Ağı)'nın kullanım amacı, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri*. Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- BASIM, N. ve ŞEŞEN, H. (2008). “*Örgütsel Değişim ve Değişim Yönetimi*”, Çağdaş Yönetim ve Örgütsel Başarım, (Ed. M. Şerif Şimşek ve Adnan Çelik), Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- BAŞARAN, İ. E. (2000). *Örgütsel davranış: İnsanın üretim gücü* (3. Basım). Ankara: Ekinoks Yayınları.

- FATİH PROJESİ EĞİTİMDE DÖNÜŞÜM İÇİN BİR FIRSAT OLABİLİR Mİ? POLİTİKA ANALİZİ VE ÖNERİLERİ (2015). Eğitim Reformu Girişimi. [Çevrim-içi: http://erg.sabanciuniv.edu/sites/erg.sabanciuniv.edu/files/ERG_FATİH%20Projesi.pdf, Erişim Tarihi: 28.12.2021.].
- FİRAT, M., YURDAKUL, I. K., & ERSOY, A. (2014). Bir eğitim teknolojisi araştırmasına dayalı olarak karma yöntem araştırması deneyimi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 64-85.
- HACİFAZLIOĞLU, Ö., KARADENİZ, Ş., & DALGIÇ, G. (2011). Eğitim yöneticileri teknoloji liderliği öz-yeterlik ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice]*, 17(2), 145-166.
- İŞMAN, A. (2016). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- KOÇEL, T. (2011). *İşletme Yöneticiliği*, İstanbul: Arıkan Basım Yayım Dağıtım.
- LEBLEBİCİ, Ö. (2003). *Örgütsel Değişim ve Değişim Liderliği*, www.mcozden.com (02.01.2022)
- PRENSKY, M. (2006). *Don't bother me mom - I'am learning*. St. Paul MN: Paragon House.
- ROBBİNS, S. P. ve JUDGE, T. A. (2013). *Organizational Behavior*. (Çev.: İnci Erdem). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- RAZİK, T.A., & SWANSON, A.D. (EDS.). (2010). *Fundamental concepts of educational leadership and management*. Boston MA: Pearson.
- SAKLAN, H. (2017). *Bazı fen bilimleri öğretmenlerinin eğitim bilişim ağı (EBA) hakkındaki görüşleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat
- ULAŞKIN, Ş. (2019). Akademisyenlerin Perspektifinden Çalışmanın Anlamı: Fenomenolojik Bir Araştırma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 84-98.
- WHEATLEY, M. J. (2006). *Leadership and the new science: Discovering order in a chaotic world (3rd ed)*. San Francisco: Berrett- Koehler.
- YILDIRIM, A., & ŞİMŞEK, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.